

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

25 mars 2011

PROPOSITION DE LOI**interdisant le port du foulard
ou du voile pour le personnel
des services publics fédéraux**(déposée par M. Filip De Man,
Mme Annick Ponthier
et M. Tanguy Veys)**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

25 maart 2011

WETSVOORSTEL**houdende een verbod op het dragen van
hoofddoeken of sluiers voor federaal
overheidspersoneel**(ingediend door de heer Filip De Man,
mevrouw Annick Ponthier
en de heer Tanguy Veys)**RÉSUMÉ**

Les auteurs visent à interdire le port du foulard dans les services publics fédéraux. Non en raison de son caractère religieux, mais en raison de sa signification. Si des travailleurs persistent à porter le foulard, il est mis fin à leur emploi.

SAMENVATTING

De indieners willen het dragen van de hoofddoek in federale overheidsdiensten verbieden. Niet als religieus symbool maar omwille van de inhoud van het symbool. Indien werknemers volharden in het dragen van de hoofddoek, maakt men een einde aan hun tewerkstelling.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie	
PS	:	Parti Socialiste	
MR	:	Mouvement Réformateur	
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams	
sp.a	:	socialistische partij anders	
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales — Groen	
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten	
VB	:	Vlaams Belang	
cdH	:	centre démocrate Humaniste	
LDD	:	Lijst Dedecker	
INDEP-ONAFH	:	Indépendant - Onafhankelijk	

<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>		<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>	
DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^{ème} législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Questions et Réponses écrites	QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Séance plénière	PLEN:	Plenum
COM:	Réunion de commission	COM:	Commissievergadering
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>		<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	
<i>Commandes:</i>		<i>Bestellingen:</i>	
Place de la Nation 2		Natieplein 2	
1008 Bruxelles		1008 Brussel	
Tél.: 02/ 549 81 60		Tel.: 02/ 549 81 60	
Fax: 02/549 82 74		Fax: 02/549 82 74	
www.lachambre.be		www.dekamer.be	
e-mail: publications@lachambre.be		e-mail: publicaties@dekamer.be	

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le foulard est le symbole par excellence de l'infériorité de la femme au sein de l'islam

S'il existe un symbole de l'inégalité des sexes et de l'infériorité de la femme au sein de l'islam, c'est bien le foulard. En effet, le précepte du port du foulard n'est pas simplement une règle vestimentaire stricte qui est imposée uniquement aux femmes. Chadortt Djavann, une femme de lettres et anthropologue iranienne résidant en France, a déclaré dans une interview: "*Le voile n'est pas le symbole de la foi, mais celui de l'humiliation de la femme. On peut comparer le voile à l'étoile jaune des Juifs. Celle-ci justifiait aussi toutes les formes de violence*".

Certaines musulmanes radicales sont fières de leur foulard. Elles le portent comme un symbole politico-religieux, un signe de refus d'intégration et de résistance à la société et notre mode de vie. La Turquie, notamment, a instauré, dans les années vingt du siècle passé, une interdiction du port du foulard pour le personnel des services publics et dans les universités afin d'endiguer l'islamisation du pays et de garantir la séparation entre la religion et l'État. Après sa victoire électorale de juillet 2007, le parti islamique radical AK du premier ministre, M. Erdogan, a pris l'initiative de lever l'interdiction du port du foulard, ce qui a provoqué un tollé de la part de nombreux Turcs.

Cependant, beaucoup de musulmanes ne choisissent pas de leur plein gré de porter le voile ou le foulard leur vie durant, pas plus que les femmes en Iran ou en Afghanistan ne choisissent délibérément de porter constamment la bourka ou le niqab. En effet, le foulard est souvent imposé par leur mari, leurs parents, l'imam ou la communauté musulmane. La femme qui refuse de porter le foulard court le risque d'être exclue socialement, de subir des mauvais traitements, voire, dans des cas extrêmes, de se faire occire. Certains musulmans considèrent en effet qu'une fille ou une femme qui se montre en public sans foulard déshonore sa famille.

Infériorité de la femme au sein de l'islam

Le voile n'est qu'une des nombreuses facettes de l'oppression de la femme au sein de l'islam. L'islam accorde aux femmes un statut qui est inférieur à celui de l'homme. Le Coran affirme en effet que les hommes exercent une tutelle sur les femmes et que ces dernières

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De hoofddoek: het symbool bij uitstek van de minderwaardige positie van de vrouw binnen de islam

Als er één symbool is van de ongelijkheid der geslachten en de minderwaardige positie van de vrouw binnen de islam, dan is het wel de hoofddoek. Het hoofddoekgebod is immers niet louter een strikt vestimentair voorschrift dat uitsluitend opgelegd wordt aan vrouwen. De in Frankrijk wonende Iraanse schrijfster en antropologe Chadortt Djavann stelde in een interview: "*De sluier is niet het symbool van het geloof, maar van de vernedering van de vrouw. Je kan de sluier vergelijken met de gele ster bij de joden. Die rechtvaardigde ook elke vorm van geweld*".

Sommige radicale moslimvrouwen zijn fier op hun hoofddoek. Zij dragen hun hoofddoek als politiek-religieus symbool, als teken van integratieonwil en als teken van verzet tegen de samenleving en onze manier van leven. Ondermeer Turkije voerde in de jaren twintig van de vorige eeuw een hoofddoekverbod in voor het overheidspersoneel en in universiteiten als dam tegen de islamisering van het land en als garantie voor de scheiding tussen kerk en staat. Na hun verkiezingsoverwinning van juli 2007 nam de radicaal-islamitische AKPartij van premier Erdogan het initiatief om het hoofddoekverbod op te heffen, onder luid protest van vele Turken.

Veel moslimvrouwen kiezen er echter niet vrijwillig voor om met sluier of hoofddoek door het leven te gaan, net zomin als vrouwen in Iran of Afghanistan er bewust voor kiezen om hun leven te slijten in een vormeloze boerka of Niqaab. Vaak wordt de hoofddoek immers opgelegd door hun man, door de ouders, door de imam of door de moslimgemeenschap. De weigering om een hoofddoek te dragen kan leiden tot sociale uitsluiting, geweld en in extreme gevallen tot de dood van de vrouw in kwestie. Sommige moslims zijn immers van oordeel dat een meisje of vrouw die zich zonder hoofddoek in het openbare leven begeven daarmee hun familie schandaliseren.

Minderwaardige positie van de vrouw binnen de islam

De sluier is maar één van de vele facetten van de onderdrukking van de vrouw binnen de islam. De islam kent aan vrouwen een statuut toe dat minderwaardig is aan dat van de man. De Koran stelt immers dat mannen de voogden zijn over de vrouwen en dat vrouwen

doivent obéir à leur mari, sinon elles peuvent être “châtées”. De multiples versets du Coran témoignent de la position inférieure de la femme: sa part d’héritage est égale à la moitié seulement de celle d’un homme; le témoignage d’une femme devant le tribunal a moins de valeur que celui de l’homme; il est même totalement rejeté dans certaines matières; les femmes ne peuvent pas disposer d’elles-mêmes et aller où bon leur semble; elles doivent obtenir l’autorisation de leur mari pour quitter le domicile; les femmes victimes de viol doivent pouvoir produire quatre témoins, sinon elles s’exposent à des poursuites pour adultère...

Farah Karimi, une ancienne parlementaire néerlandaise du parti Groen-Links, qui a elle-même fui l’Iran, déclare au sujet de la position de la femme dans le droit islamique: “La conclusion qui s’impose à quiconque approfondit l’étude de la charia, la législation islamique, qui est basée sur des châtements corporels et place clairement la femme en position d’infériorité par rapport à l’homme, est que sa pratique et ses concepts ne concordent pas avec le droit à la vie, à l’intégrité physique et à l’égalité des droits entre les hommes et les femmes. Ces concepts et ces pratiques ne se cantonnent pas au droit pénal ou au droit de la famille tels qu’ils sont appliqués plus ou moins littéralement dans de nombreux pays.”.

Pourquoi est-il important d’interdire le port du foulard?

Une interdiction du port du foulard, loin de constituer une mesure vexatoire à l’encontre de la communauté musulmane, revêt au contraire une importance fondamentale pour la démocratie. Si, sur la base de considérations politiquement correctes inopportunes, nous respectons le port du foulard dans les services publics, cela reviendrait du même coup à défendre implicitement la subordination de la femme par rapport à l’homme et à aller à l’encontre des acquis de l’émancipation. Si l’autorité fédérale cède à la pression sociale exercée par la communauté musulmane qui impose le foulard à ses femmes, ces dernières seront privées de la liberté de vivre dévoilées, habillées comme elles l’entendent.

Le port du foulard n’est pas une question vestimentaire induite par la culture, il cadre avec l’ensemble de normes et de règles de la charia qui sont fondamentalement contraires à nos valeurs démocratiques occidentales. Céder à la revendication islamique visant à autoriser le port du foulard par le personnel des services publics revient à légitimer la charia dans son ensemble, à laquelle on donne ainsi la priorité sur les

moeten gehoorzamen aan hun man, zoniet mag de vrouw ‘getuchtigd’ worden. Tal van verzen uit de Koran getuigen van de ondergeschikte positie van de vrouw: een vrouw kan slechts de helft erven van een man; de getuigenis van een vrouw voor de rechtbank is minder waard dan die van de man; in sommige aangelegenheden wordt een getuigenis van een vrouw zelfs in het geheel niet aanvaard; vrouwen mogen niet vrij staan en gaan waar zij willen; om hun huis te verlaten dienen zij de toestemming te bekomen van hun man; vrouwen die verkracht worden dienen daarvoor vier getuigen te kunnen leveren, zoniet riskeren zij vervolgd te worden voor overspel...

Het gewezen Nederlandse Groen-Links-parlementslid, Farah Karimi, zelf gevlucht uit Iran, stelt over de positie van de vrouw binnen het islamitisch recht: “*Wie zich verdiept in de Sharia, de islamitische wetgeving, die gebaseerd is op lichamelijke straffen, en de vrouw duidelijk in mindere positie plaatst dan de man, kan niets anders concluderen dan dat de praktijk en de beginselen niet in overeenstemming zijn met het recht op leven, op lichamelijke integriteit en de gelijke rechten van mannen en vrouwen. Deze beginselen en praktijken blijven niet beperkt tot het strafrecht of familierecht zoals die in veel landen min of meer letterlijk worden toegepast.*”.

Waarom is een hoofddoekverbod belangrijk?

Een hoofddoekverbod is geen pesterij van moslims, maar een zaak van fundamenteel democratisch belang. Wanneer we uit misplaatste politiek-correcte overwegingen respect zouden opbrengen voor het dragen van de hoofddoek in openbare dienst, verdedigen we meteen ook impliciet de ondergeschiktheid van de vrouw aan de man. Daarmee worden de verworvenheden van de emancipatie teruggeschoefd. Wanneer de federale overheid toegeeft aan de sociale druk binnen de moslimgemeenschap die de hoofddoek oplegt aan moslimvrouwen, onzegt men deze vrouwen de vrijheid om zonder hoofddoek, gekleed zoals ze zelf willen, door het leven te gaan.

Een hoofddoek is geen cultureel bepaalde vestimentaire aangelegenheid, maar past in het geheel van normen en voorschriften van de sharia, die fundamenteel tegenstrijdig zijn aan onze Westerse democratische waarden. Wanneer men toegeeft aan de islamitische eis om hoofddoeken toe te staan voor overheids personeel, legitimeert men de sharia als geheel. Men laat op deze manier de sharia voorgaan op Westerse democratische

valeurs démocratiques occidentales telles que l'égalité entre les hommes et les femmes et la séparation de la religion et de l'État.

L'interdiction du foulard doit également mettre un terme à la progression de l'islamisation de notre pays. Les pouvoirs publics cèdent à un nombre croissant de revendications de l'islam radical. À la demande de la communauté musulmane, l'accès aux piscines publiques est interdit aux hommes ou aux femmes à certaines heures; les élèves des écoles communales d'Anvers se voient servir de la nourriture halal et les viandes de porc et de cheval sont retirées du menu, même pour les Flamands; des abattages rituels qui violent fondamentalement notre législation relative au bien-être des animaux sont non seulement tolérés mais aussi organisés par les pouvoirs publics; il est permis de s'absenter de l'école les jours de fête musulmane, etc.

Nécessité d'une interdiction du port du foulard pour le personnel des services publics dans toute la Belgique

Après les élections communales, différentes villes et communes flamandes ont édicté des règles vestimentaires pour leur personnel communal dans le but de garantir la neutralité des services à la population. Les symboles religieux ont été interdits à Anvers, Gand, Lokeren, Ninove et Lierre.

Bien qu'une interdiction locale du port de signes religieux soit un pas dans la bonne direction, l'objectif poursuivi n'est qu'en partie réalisé. En effet, l'on ne peut généralement pas assimiler un foulard à d'autres signes religieux, par exemple une croix. Le port du foulard est une règle vestimentaire à caractère discriminatoire imposée uniquement aux femmes, ce qui, évidemment, n'est pas du tout le cas de la croix. Ce n'est pas parce qu'un symbole condamnable est interdit qu'il doit en aller de même pour d'autres symboles inoffensifs qui, de surcroît, appartiennent à notre culture et à notre civilisation et — contrairement au foulard — ne sont pas contraires à nos valeurs démocratiques. Il faut interdire le foulard dans les services publics en raison non pas de son caractère religieux mais de sa signification.

waarden, zoals de gelijkheid van man en vrouw en de scheiding van Kerk en Staat.

Het hoofddoekverbod moet eveneens een halt toeroepen aan de voortschrijdende islamisering van ons land. De overheid geeft aan steeds meer eisen van de radicale islam toe. In openbare zwembaden worden op vraag van de islamitische gemeenschap tijdens bepaalde uren mannen of vrouwen geweerd uit de zwembaden; in het Antwerpse stedelijke onderwijs wordt halal-voeding geserveerd aan de leerlingen en wordt varkens- en paardenvlees geschrapt van het menu, zelfs voor Vlamingen; rituele slachtingen die fundamenteel in strijd zijn met onze wetgeving op het dierenwelzijn worden niet alleen gedoogd maar door de overheid georganiseerd; op islamitische feestdagen wordt afwezigheid op school gedoogd, enz.

Nood aan een hoofddoekverbod voor overheidspersoneel in gans België

Na de gemeenteraadsverkiezingen namen verschillende Vlaamse steden en gemeenten kledingvoorschriften aan voor hun gemeentepersoneel met als bedoeling de neutraliteit van de dienstverlening te waarborgen. Er kwam een verbod op religieuze symbolen in o.m. Antwerpen, Gent, Lokeren, Ninove en Lier.

Een lokaal verbod op het dragen van religieuze symbolen is weliswaar een stap in de goede richting, maar schiet zijn doel gedeeltelijk voorbij. Een hoofddoek is immers in het geheel niet gelijk te schakelen met andere religieuze symbolen zoals bijvoorbeeld een kruisje. Een hoofddoek is een kledijvoorschrift met een discriminerend karakter dat alleen aan vrouwen wordt opgelegd, een kruisje is dit vanzelfsprekend allerm minst. Het is niet omdat het ene verwerpelijke symbool wordt verboden, dat andere onschuldige symbolen, die zelfs behoren tot onze eigen cultuur en beschaving en — in tegenstelling tot de hoofddoek — niet strijdig zijn met onze democratische waarden, ook moeten verboden worden. De hoofddoek moet verboden worden in overheidsdiensten, niet omdat het een religieus symbool zou zijn, maar wel om de inhoud van dit symbool.

Filip DE MAN (VB)
Annick PONTHER (VB)
Tanguy VEYS (VB)

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Il est interdit aux personnes employées par ou pour le compte d'une autorité fédérale ou d'une institution relevant de la tutelle de l'autorité fédérale de porter un foulard ou un voile pendant les heures de travail.

Art. 3

Toute personne employée par ou pour le compte d'une autorité fédérale ou d'une institution relevant de la tutelle de l'autorité fédérale qui, en violation de l'article 2, porte un foulard ou un voile pendant les heures de travail, reçoit un avertissement écrit de son employeur.

Si l'intéressée persiste malgré tout à porter le foulard ou le voile, après cet avertissement, elle est licenciée ou il est mis fin à son emploi pour le compte de l'autorité fédérale.

21 février 2011

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Het is personen tewerkgesteld door of voor een federale overheid of een instelling die onder voogdij staat van de federale overheid verboden een hoofddoek of sluier te dragen tijdens de werkuren.

Art. 3

Elke persoon tewerkgesteld door of voor een federale overheid of een instelling die onder voogdij staat van de federale overheid die in strijd met artikel 2 toch een hoofddoek draagt tijdens de werkuren krijgt een schriftelijke verwittiging van zijn werkgever.

Indien de betrokkene na deze verwittiging toch een hoofddoek blijft dragen, wordt hij ontslagen of wordt er een einde gemaakt aan zijn tewerkstelling voor rekening van de federale overheid.

21 februari 2011

Filip DE MAN (VB)
Annick PONTHER (VB)
Tanguy VEYS (VB)